

Μιχαήλ Δ. Χρυσός, Ανάπτυξη αναγνωστικών κινήτρων σε μαθητές δημοτικού σχολείου: εφαρμογή και αξιολόγηση προγράμματος παρέμβασης

Επιβλέπων: Κ. Μαλαφάντης

Υποστηρίχθηκε: 2015 [ΕΚΠΑ, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημ. Εκπαίδευσης]

Περίληψη

Η παρούσα διδακτορική διατριβή έχει ως βασικό σκοπό τη διερεύνηση της επίδρασης ενός προγράμματος παρέμβασης στις δύο βασικές συνιστώσες του αναγνωστικού κινήτρου, την αυτοαποτελεσματικότητα και την εσωτερική παρώθηση στο πεδίο της αφηγηματικής ανάγνωσης, και τις επιμέρους υποκλίμακες που τις συνδιαμορφώνουν. Συμπληρωματικά, εξετάζει το ρόλο του φύλου στη διαμόρφωση των παραπάνω συνιστωσών και υποκλιμάκων, πριν την εφαρμογή της παρέμβασης.

Πενήντα επτά μαθητές της έκτης τάξης του δημοτικού συμμετείχαν στη συγκεκριμένη έρευνα, διάρκειας έντεκα εβδομάδων, οι οποίοι αποτελούσαν το μαθητικό δυναμικό των τεσσάρων φυσικώς καθορισμένων τμημάτων των δύο τυχαία επιλεγμένων δημοτικών σχολείων της πόλης της Καλαμάτας. Ακολουθώντας έναν προ-μετά (ημι)πειραματικό σχεδιασμό επί πειραματικών ομάδων και ελέγχου, η συγκεκριμένη παρέμβαση στηρίχθηκε στη «συναλλακτική» λογοτεχνική θεωρία της Rosenblatt, δίνοντας έμφαση στην προσωπική ανταπόκριση και νοηματοδότηση του αναγνώστη μέσα από αντιπροσωπευτικές δραστηριότητες και στρατηγικές αφηγηματικής ανάγνωσης. Για την αξιολόγηση της αυτοαποτελεσματικότητας και εσωτερικής παρώθησης συνολικά και ως προς τις επιμέρους υποκλίμακες, χρησιμοποιήθηκαν δύο εξειδικευμένα ερωτηματολόγια αυτοαναφοράς. Πριν την περιγραφική και επαγωγική ανάλυση των δεδομένων, ελέγχθηκαν η ισοδυναμία των ομάδων και η αξιοπιστία των εργαλείων μέτρησης.

Η διπαραγοντική μονομεταβλητή και πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης μεικτού σχεδιασμού έδειξε ότι, αν και μετά την παρέμβαση το αναγνωστικό κίνητρο βελτιώθηκε σε γενικές γραμμές για όλα τα παιδιά, υπήρξαν σημαντικές διαφορές μεταξύ της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου ως προς τις δύο πτυχές του αναγνωστικού κινήτρου συνολικά, ενώ εξίσου σημαντική θετική εξέλιξη εμφάνισαν οι υποκλίμακες της προόδου και της κοινωνικής ανατροφοδότησης με αντίκτυπο στην αυτοαποτελεσματικότητα, όσο και κείνες της ικανότητας και της σύναψης σχέσεων με αντίκτυπο στην εσωτερική παρώθηση. Επιπλέον, από τον έλεγχο t για ανεξάρτητα δείγματα προέκυψαν σημαντικές διαφυλικές διαφορές μόνο ως προς την αυτοαποτελεσματικότητα στην αφηγηματική ανάγνωση και την υποκλίμακα της προόδου.

Σύμφωνα λοιπόν με τα ευρήματα της έρευνας, το συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης επηρέασε θετικά και σε μεγάλο βαθμό τις δύο πτυχές του αναγνωστικού κινήτρου, υποδεικνύοντας έτσι ότι η «συναλλακτική» ανάγνωση της Rosenblatt, εκτός από εναλλακτική διδακτική πρόταση, μπορεί να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ανάπτυξης και ενδυνάμωσης του αναγνωστικού κινήτρου.